

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

חיכל
תשיעי

מאמר מוצאי ש"פ נח ה'תשל"ח

כ א ת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה ששית

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלש לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות גדולות
צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

כזה הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה מים רבים ושיחה מכ"ק אדמו"ר
שליט"א, שאמרם במוצאי שבת פרשת נח שנה זו.

מערכת „אוצר החסידים“

ז' מ"ח התשל"ח. בדוקלין, י.
שנת השבטים וחמש להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

(*) השיחה נדפסה בלקו"ש ח"כ ע' 281.

בס"ד. מוצאי ש"פ נח – בחדרו – ה'תשל"ח

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה גוי, ואיתא בדרושי רבותינו נשיאינו¹, שמים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבעניני עוה"ז, ועכ"ז לא יוכלו לכבות את האהבה המסותרת שיש בכל נפש מישראל. ונהרות לא ישטפוה, שגם כאשר מחשבות הנ"ל הם מטרידות ביותר, עד שהן משוטטות במרוצה בתמידות בלי הפסק כלל, כמו הנהרות שנובעים תמיד בלי הפסק וניידי ואולי בשטף גדול², מ"מ לא ישטפוה להאהבה (ולא יוכלו לכבותה³).

(ב) **וביאור** דיוק הלשון, טרדות הפרנסה⁴, הנה כתיב⁵ יגיע כפיד כי תאכל גוי, וידוע הדיוק בזה⁶, יגיע כפיד דוקא אבל לא יגיעת המוח והלב. והיינו דהגם אשר (מצד זה שהשפע בעוה"ז נמשכת דרך לבוש הטבע⁷) צריך להיות עשי' שבוה תתלבש השפע שלמעלה, וכמ"ש⁸ וברכך הוי' אלקיך בכל אשר תעשה (דוקא), ועד שלפעמים (מצד גודל ההעלם וההסתה⁹) צריכים גם ליגיעה, מ"מ אין צריך להעסיק בעשי' זו כ"א רק את כחות החיצונים שלו, יגיע כפיד [כפים ושאר אברים החיצונים¹⁰], אבל לא את כחות הפנימיים והנעלים (שבמוח ולב), כי כחות אלו צריכים להיות מוקדשים לשמש את קונו, שזהו תכלית בריאתו¹¹. והגם שמכיון שהשפע מתעלם ומסתתר בלבושי הטבע צריך להשתמש גם בשכלו לצורך העסק, הוא

(1) שה"ש ח. ז.

(2) תוי"א ר"פ נח. תוי"ח נח נח, ד ואילר. מים רבים תרליז (בתחלתו. פעה).

(3) משאכ. מים, פי הים. הם מכונסים ועומדים (תוי"א ותוי"ח שבהערה הבאה).

(4) תוי"ח שם סב, ב. וראה גם תוי"א ט, ב (ד"ה אם יתן). יו"ד, א (ד"ה והוה הפי).

(5) כ"ה בתוי"א שם, שלא יוכלו לכבות גוי קאי גם על נהרות.

(6) תהלים קכח, ב.

(7) לקו"ת שלח מב, ד. חוקת טו, ג. ובכ"מ.

(8) דרמ"צ קו, א (וראה גם שם ח, א). קונטרס ומעין מכ"ה פ"א.

(9) ראה טו, יח. ובספרי שם: יכול יהא יושב ובטלי תיל בכל אשר תעשה.

(10) להעיר, ש.בזעח אפיך תאכל לחם (בראשית ג, יט) נתחדש לאחר חטא עה"ד.

(11) לקו"ת שלח שם.

(12) קדושין בסופה.

רק מה שמוכרח להעשי, אבל לא באופן דיגיעה בהתחכמות ותחבולות. ובפרט שברכת הוי' היא תעשירי¹³, והעסק אינו אלא לבוש לברכת הוי' (ולא שהעסק הוא מקור פרנסתו ח"ו), הרי מובן¹⁴, שבדוגמת הלבושים, המרבה בלבושים לא העדיף מאומה, ואדרבה¹⁵ מקלקל יותר¹⁶. וזהו דיוק הלשון, טרדות הפרנסה¹⁷, דהגם שהוא במצב נמוך שיש לו טרדות הפרנסה [שזה מראה אשר אינו מתכונן כדבעי אליבי דנפשי שברכת הוי' היא תעשירי¹⁸], מ"מ, הנה גם הטרדות לא יוכלו לכבות ח"ו את האהבה המוסתרת שבכ"א מישראל.

ג) **והנה** החידוש בזה שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, דידוע דשרש המים רבים [שהוא טרדות הפרנסה] הוא בבחי' התהו שקדם לתיקון¹⁹. דזהו שנקראים מים רבים להיותם "רבים" (גם) מצד שרשם ומקורם²⁰. וזהו הרבותא²¹ בזה שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, דהגם ששרש המים רבים ונהרות²² הוא בבחי' התהו שקדם לתיקון (שרש נפש האלקית), מ"מ לא יוכלו לכבות ח"ו את האהבה שבנפש האלקית²³. והטעם לזה הוא (כמ"ש לפני²⁴) רשפי רשפי אש שלהבת י"ה²⁵, ששרש הנשמה והאהבה מסותרת שבה הוא בעצמות אוא"ס שלמעלה גם בבחי' תהו. ששרש האהבה שבנפש האלקית הוא בבחי' שלהבת י"ה כמו שהיא קשורה וגנוזה בגחלת (רשפי אש²⁶), ולמעלה יותר²⁷ — כמו שהוא

(13) משלי י, כב.

(14) ראה בכ"ז דרמ"צ קז, ב. קונט' ומעין שם פ"ב.

(15) ראה גם לקו"ת חוקת שם: ואדרבה מחשבה מועלת. וראה גם ד"ח בהקדמה (ג, ב).

(16) דרמ"צ שם.

(17) דרמ"צ שם (קז, א ואילך). קונט' ומעין שם פ"ג. ד"ה וידעת תרנין.

(18) תירא י"ד, א. תו"ח שם סא, א. אוה"ת נח (כרך ג') תרט, ב.

(19) להקיר, שבתהו היו אורות מרובים. וראה אוה"ת שם, שענין מים רבים הוא דוגמת ענין

רשות הרבים שהוא בחי' עולם הנקידים.

(20) ועד. שזהו רבותא גדולה (תו"ח שם).

(21) בתירא שם, שמים רבים ונהרות הם כ' בחי' בתהו.

(22) תו"ח שם.

(23) שה"ש ת, ו.

(24) ראה גם שהשיר עה"פ (בסופו): שלהבת י"ה .. כאש של מעלה .. ולא המים מכבין לאש.

וראה בפירוש מהרז"ו שם.

(25) ראה פירוש הראב"ע לשה"ש שם (וראה גם מצודת שם): רשפי — גחלי, ובתיכ"ע שם:

גומרין דאשא (אוה"ת והמשך מים רבים שבהערה 27).

(26) ראה ד"ה ואברהם זקן תרס"ז. ובכ"מ.

בבחי' צור"י (שלמעלה מהוי"ט), ששם הוא שרש הנשמה, כמבואר בלקו"ת" בפירוש הכתוב"י והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, שבחי' האלקים (אשר נתנה) הוא בחי' צור הנ"ל.

ד) והנה לא זו בלבד שאין ביכולת המים רבים הנ"ל לכבות ח"ו את האהבה של הנשמה, אלא יתירה מזו, שעל ידם נעשה יתרון בהאהבה. והוא שע"י ירידת הנשמה למטה בעוה"ז והתלבשותה במים רבים הנ"ל היא מגיעה למדריגה נעלית יותר ממדריגתה קודם ירידתה למטה"י. [וזהו תכלית הכוונה של מים רבים הנ"ל. ולכן סו"ס אין ביכולתם לכבות את האהבה, לפי"י שתכלית עומק כוונתם של המים רבים גופא הוא אדרבא בכדי לפעול יתרון בהאהבה³¹]. ובעבודה העילוי שנעשה בהנשמה ע"י ירידתה למטה והתלבשותה במים רבים הנ"ל הוא שבאה לענין התשובה³². וכידוע³³, שהנשמות קודם ירידתן לגוף הם בבחי' צדיקים גמורים, והיתרון שנעשה בהם ע"י ירידתן בגוף הוא שנעשים בבחי' בעלי תשובה, אשר במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין³⁴, ויתירה מזו, שאין יכולין לעמוד בו"י, שאין זה (אפילו) ביכולת³⁵ שלהם. וזהו הטעם שירדה הנשמה למטה, כי ענין התשובה [הגם שאינה על עבירות דוקא, כ"א השבת הנפש למקורה ושרשה³⁶] שייך דוקא כאשר אינו נמצא במקומו האמיתי (מקורו ושרשו), שאז שייך שישב לשרשו ומקורו, בחי' והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה³⁷. ומכיון שמעלת הבע"ת היא נעלית יותר ממעלת הצדיקים [ועד

(27) אהיה נח שם תרכא, ב. מים רבים תרליז פעינ. וראה גם אהיה שהיש עה"ס (ע' תשסו).

(28) ראה בארוכה לקו"ת אחרי כו, ג.

(29) ר"פ האזינו (עב, א). שמע"צ פה, רע"ב.

(30) קהלת יב, ז.

(31) תו"א ותו"ח שבהערה 2. אהיה נח שם תרכב, א. מים רבים הנ"ל פעה ואילך.

(32) והיינו, דזה שאין ביכולתם לכבות את האהבה הוא לא רק מצד שרש האהבה (כנ"ל ס"ג),

אלא גם מצד, תכלית עומק כוונתם של המים רבים גופא.

(33) ראה המשך מים רבים שם.

(34) ראה תו"א שם ט, א. תו"ח שם נט, סע"ד.

(35) לקו"ת בלק עג, סע"א. ובכ"מ. ובלקו"ת שם, שזהו, התירוץ האמיתי למה ירדה הנשמה

לעוה"ז.

(36) ברכות לד, ב.

(37) רמב"ם הל' תשובה פ"ז הי"ד (וגם בלקו"ת שם מובא הגירסא אינם יכולים).

(38) שלמעלה מבחי' כח (המשך ר"ה תשי"ג פ"ג, ועוד).

(39) לקו"ת ראה כד, ד. שיש סו, ג. ובכ"מ.

(40) לקו"ת ר"פ האזינו.

שהחילוק שביניהם הוא שלא בערך, שלכן מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו, כנ"ל, לכן, ע"י ענין התשובה שמתחדש בהנשמה בירידתה למטה ה"ה מתעלית יותר גם מכפי שהיתה בשרשה, בבחי' האלקים אשר נתנה".

ה) **והגם** ששרש הנשמות הוא בעצמותו ית' שלמעלה מכל הגילויים, וכדמוכח (גם) ממה שארז"ל⁴¹ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שענין ההמלכה הוא גם על גילויים הכי נעלים (מכיון שהם ברצון ולא בהכרח ח"ו), הרי מובן שהנשמות שבהן נמלך הן למעלה מכל הגילויים⁴², מ"מ שייד לומר שע"י התשובה (בירידתן למטה) נעשית בהן עלי' גם לגבי הדרגא שהי' בשרשן. ויובן זה ע"פ מ"ש הה"מ⁴³ בפירוש מרז"ל⁴⁴ ישראל עלו במחשבה, שהוא כמשל אדם שיש לו בן, דגם כשהבן עבר מכנגד פניו והלך מאתו, עכ"ז נחקקה הצורה של הבן במחשבה של האב. אלא שבבני אדם שייד זה דוקא במי שיש לו בן כו'. אבל אצל השי"ת שייד זה לומר אף קודם שנבראו ישראל ה"י נחקק צורתם במחשבה, כמ"ש רז"ל⁴⁵ ישראל עלו במחשבה, כי אצלו ית' העבר והעתיד אחד. ומובן מזה, דזה מה שהנשמות מושרשות בעצמותו ית' ובהם נמלך כו' — הו"ע הנשמות כמו שהן בבחי' נברא (וכמו שהן יורדות למטה), ורק ש(גם) צורה זו היא חקוקה במחשבתו ית', לפי שאצלו ית' העבר והעתיד אחד. וכידוע⁴⁶ בפירוש במי נמלך כו', שזהו מה שעלה לפניו ית' התענוג שיתענג כבי' בעבודת הנשמות למטה. ועפ"י יובן ענין העלי' שנעשה בהנשמות ע"י ירידתן למטה, הגם שגם לפני ירידתן הן מושרשות בעצמותו ית', כי זה מה שהן מושרשות בעצמותו ית' (ובהם נמלך כו') הוא מצד ידיעתו ית' שמהי' אח"כ ירידתן למטה כו' וישלימו הכוונה⁴⁷. והגם שגם בתחלה יודעים בודאות גמורה שישלימו

(41) ראה לקוית שם עב, רע"א: והתשובה היא להיות .. כמו קודם ירידתה ויתר על כן, ומ"ש

והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה — ראה לקמן הערה 47.

(42) רות רבה רפ"ב.

(43) ד"ה העושה סוכתו תרצ"ט פ"ב, וראה גם המשך תעריב (ח"ב) ע' תתפ.

(44) אר"ת (ב. ג.) עה"פ נעשה אדם — הרבא גם בהמשך הג"ל ס"ע תתקכ (ומהמשך הענין שם (ראה שם

ריש ע' תתקכ) משמע שזה שייד גם לענין במי נמלך כו'.

(45) ב"ר פ"א, ד.

(46) המשך ר"ה תשי"ג פ"ג, ובכ"ט.

(47) ועפ"י יובן מ"ש, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה — אף שע"י התשובה נעשית בעילוי

יותר — כי גם העילוי דנשמה שע"י התשובה הוא בבחינת, האלקים אשר נתנה (שרש הנשמות בעצמותו ית'), אלא שבתחלה הוא רק בכת, כפנים, ועצ"ע.

הכוונה, הרי זהו בכת, ותכלית העילוי (והכוונה) הוא"י הפועל. [וזהו גם דיוק הלשון במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שבהיותן בבחינת ההמלכה] [שאו העילוי שלהן הוא בכת, שיודעים שישלימו הכוונה] הן בבחינת צדיקים, ולאחרי ירידתן למטה [שאו הם משלימים את הכוונה בפועל] נעשים בבחי' בעלי תשובה].

ו) **ויש לקשר** זה עם ענין ד' ויעקב הלך לדרכו' (שבמוצאי שבת פרשת נח"א), דהגם שלאחרי חודש תשרי הוא הולך לדרכו (גם) בעניני הרשות ובעובדין דחול, ועד לבחינת מים רבים הנ"ל, מ"מ ע"ז גופא הוא מתעלה יותר, שנעשה בבחינת מהלך²⁶, וכלשון הכתוב²⁷ ויעקב הלך לדרכו. וידיעה זו [שהירידה (לדרכו בעניני הרשות וכו') היא צורך עלי'] פועלת שההליכה תהי' בשמחה ובטוב לבב [וע"ד מ"ש²⁸ גבי יעקב וישא יעקב רגליו גו' משנתבשר בשורה טובה כו']. וזה פועל שעבודתו תהי' בתכלית השלימות ולמעלה ממדידה והגבלה (בחי' בכל מאדך²⁹), כי שמחה פורץ³⁰ כל הגדרים. וע"י שעובד עבודתו [בכל הג' קוין (ג' בני נח"א) דתורה עבודה וגמ"ח] בתכלית השלימות ובשמחה ובטוב לבב, נמשך לו גם ברכת הוי' בכל המצטרך לו [בג' הענינים דבני חיי ומוזני³¹] בתכלית השלימות ובשמחה ובטוב לבב, הן ברוחניות והן בגשמיות, וברוחניות ובגשמיות גם יחד.

-
- (48) ראה בארוכה בהשיחה סעיף ד' ואילך (לקריש ח"כ ע' 269).
- (49) ראה בארוכה בהשיחה (שם ע' 266) סעיף ב' ואילך. ושם (סיג ואילך), שהחידוש שבמוצאי ש"ס נח על מוצאי שבת בראשית הוא — שאז ישנו כבר הענין ד' ויעקב הלך לדרכו' בפועל.
- (50) וע"ד הידוע (תרי"א ל', סעי' ואילך, ובכ"מ) בענין העלי' שע"י (כללות) ירידת הנשמה למטה, שהעלי' היא מה שנעשית בבחי' מהלך.
- (51) ויצא לב, ב. וראה לקריש שם ע' 270.
- (52) ויצא כט, א. פירשי' שם. וראה לקריש שם ע' 272-3.
- (53) להעיר, שזהו (בחי' בכל מאדך) גם העילוי שנעשה ע"י ה.מים רבים' (תרי"א ט, א. ובכ"מ).
- (54) ד"ה שמת תשמה תרנין ע' 49 (סה"מ תרנין ע' רכג) ואילך.
- (55) ג' בני נח הם בחי' חגית (תרי"א ר"פ וישב ואוה"ת נח סג, א), ענין הג' קוין דתורה עבודה וגמ"ח.
- (56) ראה אוה"ת וירא (כרך ד') תשנ"ג, סעי' ואילך.